

Asia: VN/1878/2025

Lausuntopyyntö HE rakennuksen energiatodistuksesta annetun lain ja rakentamislain muuttamiseksi sekä energiatodistusta että rakennuksen ilmastoselvityksestä koskevien asetusten muuttamiseksi

Lausunto

Kommentit hallituksen esitykseen eduskunnalle laeiksi rakennuksen energiatodistuksesta annetun lain ja rakentamislain muuttamisesta

Energiakaupungit ry kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esitysluonnoksesta rakennuksen energiatodistustalain muuttamiseksi. Pidämme rakennusten energiatehokkuuden parantamista, kasvihuonekaasupäästöjen vähentämistä sekä EU:n rakennusten energiatehokkuusdirektiivin (EPBD, EU 2024/1275) kansallista täytäntöönpanoa tärkeinä ja kannatettavina tavoitteina. Direktiivin toimeenpanolla on merkittävä vaikutus rakennuskannan kehitykseen, energiainfrastruktuuriin sekä koko energiajärjestelmän toimivuuteen pitkällä aikavälillä.

On periaatteessa myönteistä, että energiatodistusta kehitetään aiempaa kattavammaksi ohjausvälineeksi ja että perusparannuspassilla pyritään tukemaan rakennusten omistajia suunnitelmallisessa ja pitkäjänteisessä energiatehokkuuden parantamisessa. Energiakaupungit ry katsoo kuitenkin, että ehdotettu sääntely ei ole aidosti teknologianeutraalia eikä se huomioi tehokkaasti energiajärjestelmän kokonaisvaikutuksia, erityisesti Suomen olosuhteissa.

Lain ongelmallisuutta korostaa sen yhteydessä EU:n komission notifikaatioon lähetetty E-lukuasetus, joka vääristää energiatehokkuuslaskentaa kiinteistökohtaisten lämmitysjärjestelmien hyväksi ja kannustaa irtautumaan kaukolämmöstä, vaikka tällaisella investoinnilla ei ole saavutettavissa tosiasiallista energiatehokkuutta parantavia vaikutuksia ja se lisää sähköverkkojen rasitusta lämmityskaudella ja pahentaa sähköjärjestelmän epätasapainoa tuulettomien pakkasjaksojen aikana. Hallitus on vielä erikseen kiihdyttämässä prosessia kehysriihellä päätetyllä 110 miljoonan euron avustuksella energiaremontteihin, joka tulee kohdistumaan pitkälti kaukolämmöstä irtautumista edistäviin maalämpöinvestointeihin.

Energiakaupungit ry katsoo, että valittu linja mahdollistaa E-lukulaskennan hyödyntämisen kestävämmällä tavalla siten, että laskennallista energiatehokkuutta parannetaan edullisen rahoituksen saamiseksi ilman, että rakennuksen todellinen energiankulutus tai energijärjestelmän kuormitus vähenee. Esitys sisältää merkittäviä riskejä energijärjestelmän turvallisuuden, päästövaikutusten ja kuluttajien sähkö- ja lämmityslaskujen näkökulmasta.

---

1. Energiamuotokertoimet ja E-lukulaskenta eivät ole teknologianeutraaleja

Energiamuodon kertoimiin perustuva E-luvun laskentamalli ohjaa rakennusten energiavalintoja tavalla, joka suosii rakennuskohtaisia sähkölämmitysratkaisuja huolimatta niiden vaikutuksista energijärjestelmän kokonaisuuteen. Tämä ohjausvaikutus korostuu erityisesti kaupunkialueilla ja olemassa olevassa rakennuskannassa, jossa kaukolämpö on usein teknisesti, taloudellisesti ja ympäristöllisesti paras ratkaisu.

Asetusluonnoksessa esitetyt energiamuodon kertoimet perustuvat edelleen valtakunnallisiin keskiarvoihin ja toisella energiatodistuksella tehtävä modifiointi lisää byrokratiaa eikä ole käytettävissä uudisrakennusten energialuokkaa määrittävissä. Valtakunnallinen kerroin ei riittävästi huomioi kaukolämpöjärjestelmien merkittäviä alueellisia eroja tuotantotavoissa, päästöintensiteetissä ja kehitysurassa. Kaukolämmön tuotanto perustuu yhä enenevässä määrin uusiutuviin energialähteisiin, hukkalämpöjen hyödyntämiseen, lämpöpumppuihin ja sähköistyvään tuotantoon, mikä ei heijastu energiatodistuksen laskentaan riittävästi.

Energiakaupungit ry katsoo, että:

- energiamuotokertoimien tulisi perustua todellisiin käytönaikaisiin päästöihin
  - kaukolämmön osalta verkkokohtaisen kertoimen tulisi olla ensisijainen
  - valtakunnallisiin keskiarvoihin perustuva malli ei täytä teknologianeutraaliuden vaatimusta
-

2. Sähkölämmitysratkaisujen järjestelmätason vaikutuksia ei huomioida

Rakennuskohtaisiin sähkölämmitysratkaisuihin, kuten maalämpöön, liittyy merkittäviä järjestelmätason haasteita, joita energiatodistus ei huomioi. Maalämpöpumppujen tehokkuusluvut perustuvat pääosin Keski-Euroopassa mitattuihin arvoihin, esitetään vuositasen keskiarvoina (COP/SPF) eivätkä ne kuvaa pumpun toimintaa Suomen kylmissä olosuhteissa, etenkin kireimpien

pakkasjaksojen aikana. Useimpien kiinteistökohtaisten lämpöpumppujen mitoitus ei vastaa vuosittaista alinta mitattua lämpötilaa.

Käytännössä kylmimpien pakkasjaksojen aikana lämpöpumpun hyötysuhde heikkenee, sähkönkulutus kasvaa merkittävästi ja kulutus ajoittuu samaan aikaan, kun sähköjärjestelmän kuormitus on korkeimmillaan. Samanaikaisesti tuulivoimatuotanto on usein matalaa, sähkön hinta on korkea ja sähköstä voi olla pulaa. Tämä tarkoittaa, että vuositason keskiarvot eivät anna realistista kuvaa järjestelmävaikutuksista. Lisäksi lämpöpumppujärjestelmät käyttävät tyypillisesti sähkövastuksia huipputilanteissa, mikä edelleen kasvattaa sähkönkulutusta juuri kriittisimpinä hetkinä.

Energiakaupungit ry katsoo, että:

- energiatehokkuuden arvioinnissa tulee huomioida talviaikainen sähkönkulutus, esimerkiksi laskemalla sähkönkulutuksen keskiarvo lämmityskaudella tai käyttämällä viitearvona -10 asteen lämpötilan kulutusta vuotuisen keskiarvon sijaan
- rakennuksen huipputehotarve tulisi tuoda osaksi energiatodistusta
- lämpöpumppujen suorituskyvyn arvioinnissa tulee käyttää Suomen olosuhteita vastaavia arvoja

---

3. Vaikutukset sähköjärjestelmään ja verkkoihin jäävät huomioimatta

Suomessa energiajärjestelmän mitoitus määräytyy muutamien kylmimpien tuntien perusteella, ei vuotuisen keskiarvon. Rakennuskohtaisen sähkölämmityksen lisääntyminen kasvattaa sähköjärjestelmän investointitarpeita, jotka siirtyvät lopulta siirtohintoihin ja kuluttajien maksettaviksi. Samanaikaisesti sähkön hintavaihtelut lisäävät lämmityskustannusten ennakoimattomuutta.

Laajamittainen siirtyminen rakennuskohtaiseen sähkölämmitykseen kasvattaa jakeluverkkojen maksimisiirtokyvyn tarvetta, lisää merkittäviä verkon vahvistustarpeita ja kasvattaa valtakunnallista huipputehotarvetta. Näillä tekijöillä on suora vaikutus energiajärjestelmän kustannuksiin, toimitusvarmuuteen ja huoltovarmuuteen. Nykyinen energiatodistus ei kuitenkaan huomioi näitä vaikutuksia.

Energiakaupungit ry katsoo, että:

- energiatodistuksessa tulisi huomioida rakennuksen vaikutus huipputehotarpeeseen

- energiaratkaisujen vaikutuksia sähköjärjestelmään tulisi arvioida systemaattisesti
  - sääntelyn kokonaisvaikutuksia energiajärjestelmään tulee seurata
-

4. Kaukolämmön ja CHP:n järjestelmähyödyt jäävät huomioimatta

Kaukolämpöjärjestelmä tarjoaa ratkaisuja, jotka tukevat energiajärjestelmän kokonaiskestävyyttä. Kaukolämpöverkossa on mahdollista tuotantotapojen joustava muutos, laajamittainen lämmön varastointi, hukkalämpöjen hyödyntäminen ja sähkön ja lämmön sektorikytkentä.

Lisäksi sähkön ja lämmön yhteistuotanto (CHP) tuottaa sähköä samanaikaisesti lämmöntuotannon kanssa korkealla hyötysuhteella, tukee sähköjärjestelmän tehoasapainoa ja parantaa toimitusvarmuutta erityisesti talvikaudella. Tämä on hallitusohjelmassa erikseen määritetty hallituksen keskeiseksi tavoitteeksi, jonka edistämiseksi valmistellaan investointitukea uusiutuvalle säätövoimantuotannolle ja kapasiteettimekanismin käyttöönottoa sähkömarkkinoilla. Lisäksi selvitetiin ydinvoiman lisärakentamisen edellytyksiä, jossa todettiin kannattavimmiksi vaihtoehdoiksi kaukolämpöjärjestelmään liitetyt reaktorit, joiden tarkoitus on joko lämmöntuotanto tai lämmön ja sähkön yhteistuotanto.

Esitetty E-lukulaskenta ei tunnista näitä järjestelmätason hyötyjä. Energiatehokkuusohjaus, joka heikentää kaukolämmön kysyntää, heikentää samalla CHP-tuotannon edellytyksiä ja voi lisätä erillisen sähköntuotannon tarvetta sekä riippuvuutta tuontisähköstä.

Energiakaupungit ry katsoo, että:

- energiatodistuksen tulisi huomioida energiaratkaisujen vaikutus energiajärjestelmään
  - kaukolämmön ja CHP-tuotannon systeemihyödyt tulee tunnistaa ohjauksessa
  - energiatehokkuusohjauksella ei luoda sähköjärjestelmän ohjauksen kanssa ristiriitaista lainsäädäntöä
-

5. Perusparannuspassin ohjausvaikutus

Perusparannuspassi on kannatettava työkalu, mutta sellaisenaan se voi ohjata rakennuskohtaisiin ratkaisuihin ilman järjestelmätason tarkastelua.

Energiakaupungit ry katsoo, että:

- perusparannuspassiin tulisi sisällyttää arvio toimenpiteiden vaikutuksista energiajärjestelmään
  - erityisesti lämmitysjärjestelmän muutoksissa tulisi arvioida vaikutus sähköverkon kuormitukseen
-

6. Suomen talviolosuhteet tekevät valitusta laskentatavasta virheellisen

Suomen energiajärjestelmän keskeisiä erityispiirteitä ovat pitkä ja kylmä lämmityskausi, korkea lämmitystarve talvella ja sähkön tuotannon sääriippuvuus. Näissä olosuhteissa huipputehon tarpeen ja saatavuuden merkitys korostuu.

Esitetty sääntely ei riittävästi huomioi näitä tekijöitä ja on ristiriidassa muun energiapolitiikan kanssa, jossa pyritään turvaamaan sähköjärjestelmän tehtasapaino, lisäämään säädettävää tuotantoa ja vahvistamaan huoltovarmuutta. Vuotuisen keskiarvon tarkastelu ei kuvaa energiajärjestelmän todellisia pullonkauloja ja niukkuustilanteita. Suomessa sähkön keskihinta on Euroopan alhaisin ja tuotanto 95-prosenttisesti uusiutuvaa tai päästötöntä. Tilanne kuitenkin muuttuu lämmityskaudella, jolloin nähdään sähkön jyrkkiä hintapiikkejä ja fossiilisten energialähteiden osuus sähköntuotannosta nousee hyvin korkeaksi. Mikäli keskiarvo-oletukset kannustavat vähentämään uusiutuviin perustuvaa yhteistuotantoa ja lisäämään sähkön kulutusta, seurauksena myös fossiilisen sähköntuotannon osuus sähköjärjestelmässä tulee kasvamaan. Mikäli biomassaan perustuva yhteistuotanto poistuu, fossiilisia energialähteitä joudutaan käyttämään myös yksittäisten piikkikulutushetkien ulkopuolella.

Tämän vuoksi energiatehokkuuslainsäädännölle tulisi tehdä huolellisemmat ja lämmityskauden todellista tilannetta vastaavat vaikutusten arvioinnit.

Yhteenveto

Energiakaupungit ry katsoo, että sääntelykokonaisuutta tulee kehittää siten, että:

- ohjausvaikutus on aidosti teknologianeutraali
- energiamuotokertoimet perustuvat todellisiin päästöihin
- alueelliset erot huomioidaan

- energiaratkaisujen vaikutukset sähkö- ja lämpöjärjestelmään otetaan huomioon
- talviaikainen huipputehotarve sisällytetään arviointiin
- kaukolämmöstä irtautumista ei tueta remonttiavustuksilla

Ilman näitä täsmennyksiä sääntely ohjaa rakennuskantaa ratkaisuihin, jotka voivat lisätä sähköjärjestelmän kuormitusta ja kustannuksia ilman vastaavaa ilmastohyötyä.

Energiakaupungit ry pitää tärkeänä, että energiatodistuksen ja perusparannuspassin jatkovalmistelussa sekä toimeenpanon seurannassa arvioidaan systemaattisesti energiaratkaisujen vaikutuksia sähkö- ja lämpöjärjestelmään paikallisella ja valtakunnallisella tasolla. Näin voidaan varmistaa, että energiatehokkuuden parantaminen tukee samanaikaisesti ilmastotavoitteita, energiajärjestelmän toimivuutta ja pitkän aikavälin kustannustehokkuutta.

Mikäli esitystä ei korjata, on todennäköistä, että rakennuskannan kiinteistökohtaisten sähkön perustuvien ratkaisujen käyttöönotto kiihtyy tavalla, joka kasvattaa sähköjärjestelmän huipputehotarvetta, lisää kustannuksia ja heikentää toimitusvarmuutta erityisesti talvikaudella.

Kommentit ympäristöministeriön asetukseen rakennuksen energiatodistuksesta annetun ympäristöministeriön asetuksen muuttamisesta

-

Kommentit ympäristöministeriön asetukseen rakennuksen ilmastaselvityksestä ja rakennustuoteluettelosta annetun ympäristöministeriön asetuksen muuttamisesta

-

Haapalehto Eero
Energiakaupungit ry